

LIFE14/GIE/GR/000026

**«Προώθηση της ευαισθητοποίησης για την άσκηση δίωξης
για εγκλήματα κατά της άγριας ζωής και την ανάδειξη
της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αντιμετώπιση ζημιών
έναντι της βιοποικιλότητας σε περιοχές του
Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη»**

[Ακρωνύμιο: LIFE Natura Themis]

4^η Συνάντηση

**Επιτροπής Συντονισμού Έργου (PSC)
& Επίσκεψη από την Εξωτερική Ομάδα
Παρακολούθησης (EMT)**

Ηράκλειο, 30 Ιουνίου 2017

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο
LIFE “Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

**Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον**

Αντικείμενο του έργου

Καταγραφή και χαρτογράφηση της περιβαλλοντικής παραβατικότητας στην Κρήτη.

Ενημέρωση και ενεργοποίηση των κοινωνικών εταίρων στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη (Οδηγία 2004/35/ΕΚ, Ελλάδα ΠΔ 148/2009) για την αποκατάσταση ζημιών έναντι της βιοποικιλότητας.

Ανάδειξη του θέματος της περιβαλλοντικής ευθύνης, της πρόληψης και του περιορισμού της περιβαλλοντικής αυθαιρεσίας, μέσω της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών και των εμπλεκόμενων κοινωνικών ομάδων.

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κοινωνικοί εταίροι και εμπλεκόμενες ομάδες

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Βασικοί στόχοι του έργου

- Η συνειδητοποίηση εκ μέρους των φορέων ότι το **περιβαλλοντικό έγκλημα αποτελεί ένα ξεχωριστό πεδίο του Ποινικού Δικαίου** και ότι **υπάρχει ατομική ευθύνη** για την πρόληψη και αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς.
 - ✓ *Καλύπτεται ικανοποιητικά ως προς τους Δικηγόρους, τις ΜΚΟ, τα ΜΜΕ και το γενικό κοινό.*
 - ✓ *Αντιμετωπίζονται δυσκολίες προσέγγισης Εισαγγελέων, Δικαστικών, Επαγγελματιών Τουρισμού, Προανακριτικών και ασχολούμενων με τον πρωτογενή τομέα.*
- Η συνειδητοποίηση κοινωνικών εταίρων και ομάδων στόχου ότι η ορθή εφαρμογή του Περιβαλλοντικού Δικαίου **προάγει την τοπική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή**, ενώ παράλληλα **εξασφαλίζει την ορθή χρήση των φυσικών πόρων**.
 - ✓ *Καλύπτεται ικανοποιητικά ως προς τους Δικηγόρους, τις ΜΚΟ, τα ΜΜΕ.*
 - ✓ *Αντιμετωπίζονται δυσκολίες προσέγγισης Εισαγγελέων, Δικαστικών, Επαγγελματιών Τουρισμού, Προανακριτικών .*

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Βασικοί στόχοι του έργου

- **Η καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων** σε ομάδες άμεσα εμπλεκόμενες με το έργο, ώστε να ενσωματώσουν θέματα προστασίας της βιοποικιλότητας, πρόληψης & αποφυγής της περιβαλλοντικής ζημίας, αποτελεσματικής δίωξης και καλύτερης αποκατάστασης.
 - ✓ *Βρίσκεται σε εξέλιξη. Έχει πραγματοποιηθεί το 1^ο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για τις ΜΚΟ της Κρήτης.*
- **Η ενημέρωση των κατοίκων** των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 για την παράνομη δραστηριότητα στις περιοχές τους, που έχει επίπτωση στην τοπική ανάπτυξη, στην κοινωνική συνοχή και στην οικονομική τους πρόοδο.
 - ✓ *Καλύπτεται ικανοποιητικά (άρθρα, συνεντεύξεις, εκπομπές, εκδηλώσεις κ.λπ.).*
- **Η επικοινωνία-δικτύωση** των στόχων του έργου σε άλλους διαχειριστές προστατευόμενων περιοχών.
 - ✓ *Καλύπτεται ικανοποιητικά (συμμετοχή και παρουσίαση του έργου σε workshop, θεματικές συναντήσεις, δικτύωση με άλλα έργα LIFE κ.ά.).*

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κύριες Δράσεις του έργου

Ολοκληρώθηκε (A1)

- Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης όσον αφορά στο περιβαλλοντικό έγκλημα στην Περιφέρεια Κρήτης.

Ολοκληρώθηκε (B1-B2)

- Δημιουργία δύο Παρατηρητηρίων Περιβαλλοντικού Δικαίου, ένα για την Ανατολική Κρήτη (Π.Ε. Ηρακλείου & Π.Ε. Λασιθίου) και ένα για τη Δυτική Κρήτη (Π.Ε. Χανίων & Π.Ε. Ρεθύμνου).

Ολοκληρώθηκε (A2)

- Στρατηγική Επικοινωνίας για την εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τόσο των κοινωνικών εταίρων του προγράμματος, όσο και του ευρύτερου κοινού.

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Δράσεις του έργου

Σε εξέλιξη (B3)

- Δημιουργία και δωρεάν διάθεση στο κοινό, μιας **ειδικής εφαρμογής για έξυπνες συσκευές**, για την αποτύπωση σε πραγματικό χρόνο των τελούμενων περιβαλλοντικών αυθαιρεσιών.
- **Εθνικό Συνέδριο** στο Ηράκλειο, 8-10 Σεπτεμβρίου 2017

Σε εξέλιξη (B5-B6)

- **Εκπαιδευτικά προγράμματα** (Ημερίδες, Σεμινάρια, Εργαστήρια, έντυποι και ηλεκτρονικοί Οδηγοί) για τους κοινωνικούς εταίρους, αλλά και τις ομάδες-στόχου του έργου.

Σε εξέλιξη (B4, C1, D1-D5, E1-E3)

- **Διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου** και ανταλλαγή εμπειρίας μέσω της δικτύωσης με άλλα προγράμματα, LIFE και μη, με παρόμοιο αντικείμενο.
- **Αξιολόγηση** της αποτελεσματικότητας της στρατηγικής επικοινωνίας και της πορείας υλοποίησης των δράσεων του έργου.

Συνεισφορά έργου στην περιβαλλοντική διακυβέρνηση

- Ενημέρωση με κάθε πρόσφορο μέσο (π.χ. προσωπικές επαφές, αποστολή ενημερωτικού υλικού, πρόσκληση συμμετοχής στο φόρουμ κ.ά.), φορέων και υπηρεσιών, που μπορεί να επηρεάσουν πολιτικές αποφάσεις σχετιζόμενες με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Συνάντηση με εκπροσώπους του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΔΑΔ) στις 03/03/2017.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Συνεισφορά έργου στην περιβαλλοντική διακυβέρνηση

- Κατάθεση υπομνήματος για τη δημιουργία κοινού και ενιαίου «Κωδικού περιβαλλοντικού εγκλήματος» για τις Εισαγγελίες, 03/03/2017.
- Επικοινωνία με τον Γ.Γ. του ΥΔΔΑΔ και προώθηση του αιτήματος στον αρμόδιο Υπουργό, 07/03/2017.
- Αναμένεται απάντηση από το Υπουργείο (ΥΔΔΑΔ).

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ
UNIVERSITY OF CRETE - NATURAL HISTORY MUSEUM OF CRETE

T.Θ. 2208 - 71409 Ηράκλειο Κρήτης - Τηλ. - Fax: 2810 324366 | P.O. Box. 2208 - 71409 Heraklion Crete - Tel. - Fax: 2810 324366

Ηράκλειο, 3 Μαρτίου 2017
Αρ. Πρωτ. 46

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Αξιότιμοι κ.κ. Ε. Κατοργάρη, Α. Σιστάνη, Ε. Διαμαντή,

Στο πλαίσιο της προπαρασκευαστικής Δράσης Α.1 του Έργου LIFE NATURA THEMIS, οι Συντονιστές Δικηγόροι ανέλαβαν σε Κρήτη και Αθήνα να αναζητήσουν, να καταγράψουν και να αναλύσουν στατιστικά: α) διοικητικές περιβαλλοντικές παραβάσεις, και β) δικαστικές υποθέσεις διώξης των εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής στις περιοχές NATURA 2000 της Κρήτης.

Τα μέχρι σήμερα στοιχεία της έρευνάς μας μπορείτε να τα δείτε αναρτημένα σε σχετικό γεωπληροφορικό χάρτη στο δικτυακό χώρο: <http://www.lifethemis.eu/el/program/deliverables/environmental-crime-map>.

Σε διοικητικό επίπεδο, η αναζήτηση των στοιχείων προϋποθέτει: α) άδεια από την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων για ερευνητικούς σκοπούς, και β) τη σύμπραξη των Εισαγγελικών και προανακριτικών αρχών της Κρήτης. Σε τεχνικό επίπεδο, η αναζήτηση των στοιχείων προϋποθέτει την αναζήτηση σε ηλεκτρονικά και χειρόγραφα αρχεία.

Στο στάδιο της προανάκρισης, οι ερευνητές δικηγόροι οφείλουν να γνωρίζουν αβροιστικά ή ενδεικτικά:

1. Τον προανακριτικό φορέα.
2. Τον αριθμό πρωτοκόλλου της μήνυσης / έγκλησης.
3. Την ημερομηνία του διαβιβαστικού.
4. Την αρχή στην οποία απευθύνεται το διαβιβαστικό (Εισαγγελέα / Δhm. Κατηγορο / Δασάρχη).
5. Το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητα του κατηγορουμένου.
6. Το ΑΒΜ της υπόθεσης.
7. Τον τόπο τέλεξης του αδικήματος.
8. Το ερευνώμενο αδίκημα.
9. Τυχόν αλλαγή της αρμοδιότητας.
10. Το στάδιο της διαδικασίας / την ενδεχόμενη αρχειοθέτηση της υπόθεσης.

Αν είχε διαταχθεί δίωξη, οι ερευνητές δικηγόροι οφείλουν επιπλέον να γνωρίζουν:

1. Το δικαστήριο.
2. Το κατηγορητήριο περιληπτικά.
3. Τυχόν αναβολή της δικοαίμου.
4. Τον αριθμό απόφασης εφόσον έχει συζητηθεί και το αποτέλεσμα αυτής.
5. Τον αριθμό έφεσης, αν εκκρεμεί σε ανώτερο βαθμό / δικάσιμο / αποτέλεσμα / αναβολή.

Κατά την έρευνά τους οι Συντονιστές αντιμετώπισαν δυσκολίες λόγω της ελλειπούς μηχανοργάνωσης και στελέχωσης των Εισαγγελιών, σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και άρνηση των υπαλλήλων να κοινοποιήσουν πληροφορίες και

1

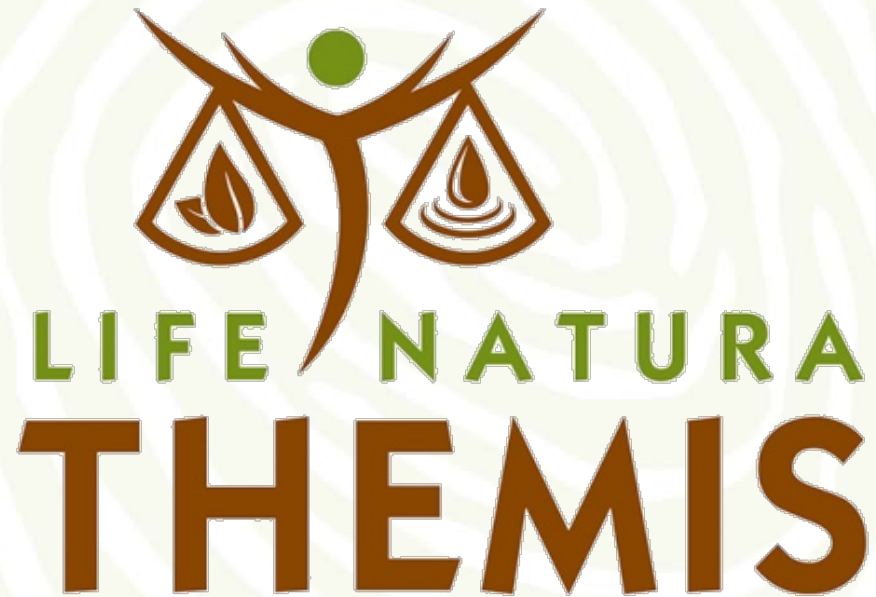
«Προώθηση της ευαισθητοποίησης για την άσκηση δίωξης για εγκλήματα κατά της άγριας ζωής και την ανάδειξη της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αποκατάσταση ζημιών της βιοποικιλότητας σε περιοχές του δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη»
«Promoting awareness of wildlife crime prosecution and liability for biodiversity damage in NATURA 2000 areas in Crete»
LIFE14/GIE/GR/000026 (Acronym: LIFE Natura Themis)

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στρατηγική Επικοινωνίας – Δράση Α2

- Ο λογότυπος δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2016.
- Η Στρατηγική Επικοινωνίας ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2016.
- Τα μηνύματα οριστικοποιήθηκαν στις αρχές του 2017:
 - Δικαίωμα και ευθύνη για το Περιβάλλον.
 - Ο νόμος στην Υπηρεσία του Περιβάλλοντος.
- Καταρτίστηκαν πρόχειρα πιθανά σενάρια για τα TV & Radio Spots.

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Δράσεις Ευαισθητοποίησης/Ενημέρωσης – Δράση B3

- Το Εθνικό Συνέδριο έχει προγραμματιστεί για τις 8-10 Σεπτεμβρίου 2017, στο Ηράκλειο.
- Απεστάλη η 1^η Ανακοίνωση υποβολής εισηγήσεων στις 12/05/2017 σε περισσότερες από 500 ηλεκτρονικές διευθύνσεις (υπηρεσίες, συλλογικότητες κοινωνικών εταίρων και ομάδων στόχου κ.ά.).
- Δημιουργήθηκε ειδικό πεδίο στην ιστοσελίδα του έργου:
(<http://lifethemis.eu/el/eldcongress>).
- Προσκεκλημένοι ομιλητές: 7 και επιπλέον 2 μέλη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων Έργου (ComExp).
- Αιτήσεις εισηγήσεων μέχρι στιγμής:
 - ✓ 9 προφορικές ανακοινώσεις
 - ✓ 6 αναρτημένες ανακοινώσεις
- Αναμένονται τουλάχιστον άλλες 5 ανακοινώσεις έως τις 30/06/2017 (προθεσμία υποβολής εισηγήσεων).
- Οριστικοποίηση προγράμματος και αποστολή 2^{ης} Ανακοίνωσης έως τις 10 Ιουλίου 2017.
- Αποστολή ειδικού Newsletter για τη γνωστοποίηση του Συνεδρίου έως 10 Ιουλίου 2017.
- Ταυτόχρονα προετοιμάζεται το υλικό (φάκελος συνεδρών, book of abstracts κ.ά.) και τα logistics (μετακίνηση / διαμονή προσκεκλημένων ομιλητών, catering και γεύμα συνεδρίου κ.λπ.).

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE “Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Συνεργασία με τα τοπικά ΜΜΕ – Δράση B4

- Έχουν δημοσιευθεί σε συνεργασία με τον ΔΣΧ 3 άρθρα (13/10/2016, 30/01/2017 & 07/04/2017).
- Πραγματοποιήθηκε η 1^η Συνέντευξη Τύπου στα Χανιά στις 05/12/2017.
- Ζητήθηκαν προσφορές για την παραγωγή 2 τηλεοπτικών και 2 ραδιοφωνικών μηνυμάτων.
- Ανάδοχος: Ινστιτούτο Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδος (ΙΝΣΠΕΕ).
- Πραγματοποιήθηκαν 2 συναντήσεις με τον ανάδοχο για κατευθύνσεις/οδηγίες ως προς το σενάριο (20/06/2017 και 29/06/2017) και συζητήθηκαν οι προτάσεις για το σενάριο.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εκπαιδευτικά Σεμινάρια – Δράση B5

- Πραγματοποιήθηκε το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για τις περιβαλλοντικές ΜΚΟ της Κρήτης στις 11 Μαρτίου 2017, με τίτλο: «Περιβαλλοντικό Δίκαιο και Περιβαλλοντικές Οργανώσεις».
- 9 εισηγήσεις και 2 Case Studies.
- 60 συμμετέχοντες.
- Απονεμήθηκαν βεβαιώσεις.
- Διανεμήθηκαν ηλεκτρονικά οι παρουσιάσεις και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του LIFE Natura Themis.
- Βρίσκεται υπό ολοκλήρωση το Book of Abstracts για διανομή ηλεκτρονικά και ανάρτηση στην ιστοσελίδα.
- Απεστάλη και δημοσιεύθηκε Δελτίο Τύπου για το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για τις ΜΚΟ της Κρήτης.

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του έργου – Δράση C1

Ολοκληρώθηκε η **έρευνα αναφοράς βάσης (baseline survey)** τον Ιανουάριο του 2017, ενώ η **2^η ενδιάμεση έρευνα** θα πραγματοποιηθεί το 2019.

- ❑ Συμπλήρωση **ερωτηματολογίων** είτε με προσωπική επαφή, είτε ηλεκτρονικά.
- ❑ Διακινήθηκαν **10 διαφορετικά ερωτηματολόγια** (ανά κατηγορία ομάδας-στόχου).
- ❑ **3 μέρη** (δημογραφικά στοιχεία, ερωτήσεις αντίληψης/άποψης/πεποίθησης κοινές για όλες τις κατηγορίες ερωτωμένων, ερωτήσεις γενικές/διασταύρωσης διαφορετικές ανά κατηγορία).
- ❑ Συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν συνολικά **3.131** ερωτηματολόγια.
- ❑ Ολοκληρώθηκε η αναλυτική **ποσοτική** και **ποιοτική** αποτίμηση των αποτελεσμάτων.
- ❑ Παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα σε συναντήσεις με εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, των εμπλεκόμενων ομάδων του έργου, των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, των ΜΜΕ και του ευρύτερου κοινού της Κρήτης.
- ❑ Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν στο **10^ο Συνέδριο Περιβαλλοντικής Πολιτικής & Διαχείρισης**, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Περιβάλλοντος, Μυτιλήνη, 10-11 Ιουνίου 2017.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Γενικά συμπεράσματα έρευνας

- Υπάρχει γενική άγνοια και σύγχυση γύρω από το Δίκτυο NATURA 2000 και το καθεστώς προστασίας του, στα 4/5 του δείγματος.
- Υπάρχει διάχυτη προκατάληψη ως προς την επάρκεια και αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας, εθνικής και ευρωπαϊκής, ακόμα και από Εισαγγελείς/Δικαστές και Δικηγόρους.
- Από όλες τις ομάδες αμφισβητείται έντονα η επάρκεια των ΜΜΕ ως προς την κάλυψη σχετικών θεμάτων.
- Υπάρχει διάχυτη προκατάληψη τόσο των υπηρεσιακών στελεχών ως προς την περιβαλλοντική ευαισθησία του πληθυσμού και των άλλων κοινωνικών εταίρων, όσο και των πολιτών ως προς την επάρκεια, εντιμότητα και αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών και της Δικαιοσύνης.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ειδικότερα συμπεράσματα ανά ομάδα-στόχο

Εισαγγελείς/ Δικαστές

- Αρκετά ικανοποιητικές γνώσεις σχετικά με το Δίκτυο NATURA 2000.
- Σχετικά ανεπαρκείς γνώσεις όμως για τη νομοθεσία που διέπει το Δίκτυο N2000, τη βιοποικιλότητα και το περιβαλλοντικό έγκλημα.
- Ευαισθητοποιημένη ομάδα και πρόθυμη να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων/αυθαιρεσιών.

Δικηγόροι

- Ικανοποιητικές γνώσεις σχετικά με το Δίκτυο N2000, τα προστατευόμενα είδη και τους οικοτόπους.
- Ανεπαρκώς ενημερωμένη για τη σχετική ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.
- Σχετική άγνοια των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.
- Αμφισβητεί έντονα την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης και της νομοθεσίας, καθώς και την αποτελεσματικότητα και ταχύτητα των διαδικασιών της.
- Εμφανίζεται μετρίως ευαισθητοποιημένη ομάδα, με μικρές πιθανότητες βελτίωσης του κλίματος.
- Γενικώς παρουσιάζει συγκεχυμένη εικόνα τόσο ως προς τις γνώσεις όσο και ως προς τη διάθεση εμπλοκής με το θέμα.

Υπάλληλοι Αποκεντρ. Διοίκησης Κρήτης

- Διαθέτουν σχετικά καλές γνώσεις γύρω από το Δίκτυο N2000, το καθεστώς προστασίας και τα προστατευόμενα είδη/οικοτόπους.
- Περιορισμένες γνώσεις γύρω από την περιβαλλοντική νομοθεσία, εθνική και ευρωπαϊκή.
- Εμφανίζεται ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένη όσον αφορά στα περιβαλλοντικά εγκλήματα, αλλά άτολμη στην ανάληψη πρωτοβουλιών.
- Αξιοσημείωτο είναι ότι εμφανίζεται να αποποιείται των ευθυνών και υποχρεώσεων της και να αμφισβητεί την αποτελεσματικότητα του φορέα αλλά και τις υπόλοιπες κρατικές δομές που εμπλέκονται με περιβαλλοντικά θέματα.

Ειδικότερα συμπεράσματα ανά ομάδα-στόχο

Ανακριτικοί υπάλληλοι

- Οι πλέον άμεσα υποδεχόμενοι καταγγελίες θεωρούν σε ποσοστό 92% ως αναποτελεσματική τη δίωξη περιβαλλοντικών παραβάσεων.
- Χαμηλά επίπεδα γνώσεων όσον αφορά στο Δίκτυο NATURA 2000, τους οικοτόπους /είδη, το καθεστώς και τη σχετική νομοθεσία που το διέπει.
- Σχετικά μεγάλο ποσοστό αγνοεί διαδικασίες και αρμοδιότητες.
- Μέτρια ευαισθητοποίηση και πρόθεση ενεργούς εμπλοκής.

Στελέχη – μέλη Περιβαλλοντικών ΜΚΟ

- Αρνητική άποψη για την αποτελεσματικότητα της δίωξης περιβαλλοντικών παραβάσεων.
- Μέτρια γνώση για το Δίκτυο N2000, τα είδη/οικοτόπους, το καθεστώς προστασίας και τη νομοθεσία.
- Σχετική άγνοια των διαδικασιών και προκατάληψη ως προς την αποτελεσματικότητα και επάρκεια των υπηρεσιών.
- Προκατάληψη ως προς την επάρκεια των ΜΜΕ στην κάλυψη υποθέσεων περιβαλλοντικής υποβάθμισης.
- Σημειώνεται ότι η επαγγελματική συνάφεια των ερωτώμενων με θέματα περιβάλλοντος φτάνει μόλις το 16,50%.

Αγροτικός Πληθυσμός

- Η σχέση του αγροτικού πληθυσμού του νησιού με το Δίκτυο NATURA 2000 είναι ελάχιστη.
- Χαμηλά επίπεδα γνώσεων γύρω από την προστασία ειδών/οικοτόπων, καθεστώτος προστασίας και σχετικής νομοθεσίας.
- Χαμηλά ποσοστά πρόθεσης καταγγελίας ή προσφυγής στη Δικαιοσύνη σε περίπτωση εντοπισμού περιβαλλοντικής παράβασης.
- Ποσοστό πάνω από το 80% θεωρεί τις αρμόδιες υπηρεσίες αργές, αδιάφορες και διεφθαρμένες.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE “Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ειδικότερα συμπεράσματα ανά ομάδα-στόχο

Επαγγελματίες Τουρισμού

- Σχετική άγνοια για περιβαλλοντικά θέματα, είδη/οικοτόπους και καθεστώς προστασίας του N2000.
- Χαμηλά επίπεδα πρόθεσης εμπλοκής/ενεργοποίησης σε περιστατικά περιβαλλοντικών εγκλημάτων / υποβάθμισης.
- Εμφανής η αρνητική διάθεση έναντι των προστατευόμενων περιοχών (διασταυρούμενες απαντήσεις ερωτήσεων δίνουν ότι το 31% πιστεύει ότι η προστασία της βιοποικιλότητας δεν παρέχει κανένα όφελος στον άνθρωπο και ότι μεταξύ προστασίας οικοτόπου προτεραιότητας και επιχειρηματικότητας, προέχει η επένδυση και η ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής).
- Γενικότερα η ομάδα χαρακτηρίζεται ως αδιάφορη.

Τουρίστες/ Επισκέπτες/ Ευρύ κοινό

- Σχετικά καλές γνώσεις για το Δίκτυο NATURA 2000, τα είδη/οικοτόπους και το καθεστώς προστασίας που το διέπει αλλά και άλλες οικολογικές λειτουργίες μη κατανοητές στις υπόλοιπες ομάδες.
- Χαμηλά επίπεδα γνώσης σχετικής νομοθεσίας.
- Ευρεία αποδοχή της ηθικής και νομικής υποχρέωσης προστασίας της φύσης εκ μέρους των πολιτών.
- Σχετική γνώση των αντίστοιχων δικαιωμάτων.
- Μειωμένη εμπιστοσύνη στην αποτελεσματικότητα δίωξης περιβαλλοντικών εγκλημάτων αλλά και κάλυψής τους από τα ΜΜΕ.

Δημοσιογράφοι/ Υπάλληλοι ΜΜΕ

- Μέτρια έως χαμηλή εικόνα ως προς τις γνώσεις τους για τις προστατευόμενες περιοχές, τα είδη/οικοτόπους, τη νομοθεσία αλλά και το περιβάλλον γενικότερα.
- Παρόλα αυτά, παρουσιάζει περισσότερη ευαισθητοποίηση ως προς τα περιβαλλοντικά θέματα.
- Οι ίδιοι θεωρούν σε μεγάλο ποσοστό ως ανεπαρκή τον τρόπο με τον οποίο καλύπτουν τα ΜΜΕ τις περιβαλλοντικές παραβάσεις και αυθαιρεσίες.

Παρατηρήσεις ποιοτικής ανάλυσης – Γενικά συμπεράσματα

Περισσότερο ενήμερες & ευαισθητοποιημένες

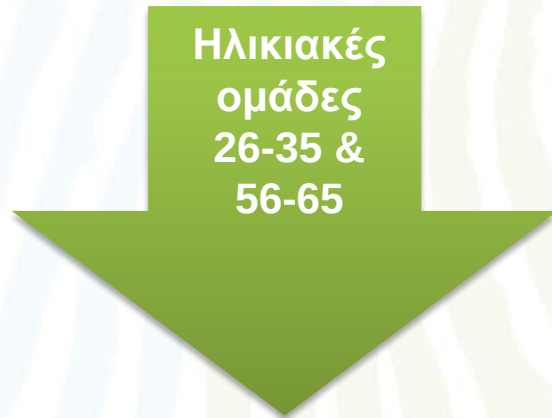
Λιγότερες γνώσεις
Χαμηλότερα ποσοστά
πρόθεσης εμπλοκής

Παρατηρήσεις ποιοτικής ανάλυσης-γενικά συμπεράσματα

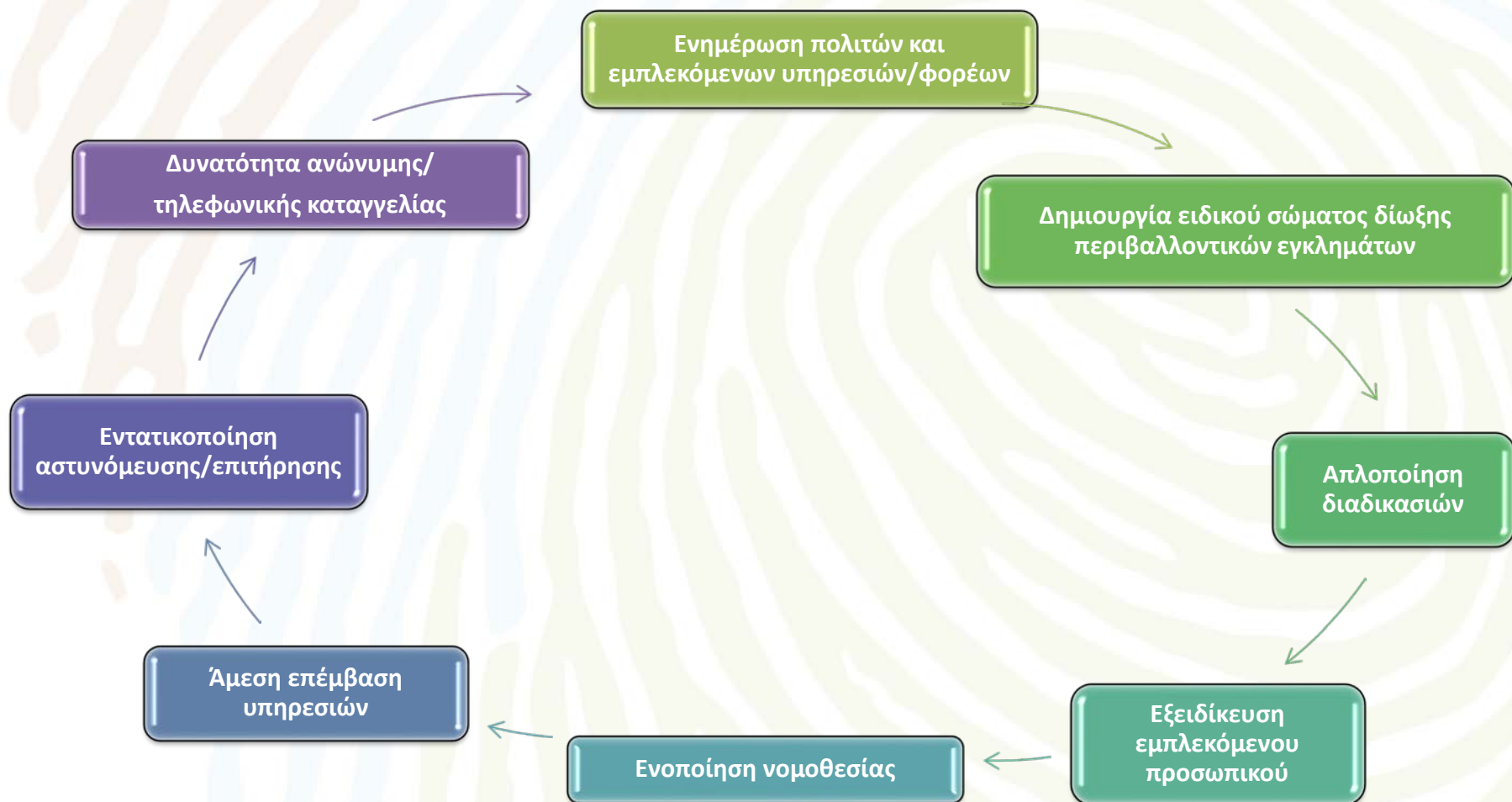
Περισσότερο ενήμερες &
ευαισθητοποιημένες

Λιγότερες γνώσεις
Χαμηλότερα ποσοστά
πρόθεσης εμπλοκής

Προτάσεις βελτίωσης κατάστασης εκ μέρους των ίδιων των ερωτωμένων

LIFE/NATURA
THEMIS
Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Παραγωγή Ενημερωτικών Πινακίδων (Notice Boards) – Δράση D1

- Οι Ενημερωτικές Πινακίδες του έργου θα τοποθετηθούν στα ακόλουθα σημεία:
 - ❖ Λιμάνι Κισσάμου Χανίων
 - ❖ Λιμάνι Ρεθύμνου
 - ❖ Λιμάνι Κόκκινου Πύργου
 - ❖ Πλατεία Βιάννου (προς επιβεβαίωση)
 - ❖ Λιμάνι Ιεράπετρας
- Αναμένονται οι σχετικές άδειες από Λιμενικά Ταμεία και Δήμους.
- Κατασκευαστικά αποτελούνται από λίθινη ακατέργαστη βάση διαστάσεων 1,0μ. μήκος X 0,7μ. πλάτος X 1,0μ. ύψος.
- Οι πινακίδες από ρητινούχο πρεσαριστό ξύλο, έγχρωμης εκτύπωσης στις ίδιες διαστάσεις μήκους/πλάτους.
- Η παραγωγή των κατασκευών, η μεταφορά και η τοποθέτηση θα αναληφθεί από τον ανάδοχο του έργου.
- Η μακέτα θα παραχθεί από το ΜΦΙΚ και σε γενικά πλαίσια θα περιλαμβάνει ότι και το φυλλάδιο του έργου.

Ιστοσελίδα έργου – Δράση D2

- Βρίσκεται σε λειτουργία ήδη από τον Μάρτιο του 2016.
- Ανανέωνεται και ενημερώνεται σε τακτική βάση με νέα, εκδηλώσεις κ.λπ.
- Ο γεωπληροφορικός χάρτης είναι σε πλήρη λειτουργία και επικαιροποιείται τακτικά.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σελίδες Κοινωνικής Δικτύωσης – Δράση D2

- Δημιουργήθηκε σελίδα στο Facebook τον Νοέμβριο του 2016.
- Όνομα σελίδας: LIFE Themis.
- 244 φίλοι.
- Τακτική ενημέρωση με νέα/εκδηλώσεις/νομικά και περιβαλλοντικά θέματα.

Δικαίωμα και Ευθύνη για το Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Δικτύωση με άλλα έργα LIFE και μη – Δράση D4

- Δικτύωση με 4 έργα LIFE:
 - ✓ LIFE14/GIE/UK/00043 “LIFE ENPE”
 - ✓ LIFE13 NAT/CY/000176 “LIFE-FORBIRDS”
 - ✓ LIFE13 INF/GR/000188 “LIFE Natura2000 Value Crete”
 - ✓ LIFE13 NAT/GR/000909 “LIFE ElClimA”
- Συναντήσεις δικτύωσης/ανταλλαγής εμπειριών: 3
 - ✓ LIFE14 Kick-off Meeting, GIE & GIC projects, 28/10/2015, Βρυξέλλες.
 - ✓ Συνάντηση δικτύωσης έργων LIFE για τα δηλητηριασμένα δολώματα, 19-20/05/2016, Αθήνα.
 - ✓ Δράση δικτύωσης με LIFE-FORBIRDS, 15-17/02/2017, Λευκωσία, Κύπρος.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE “Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Διάχυση αποτελεσμάτων – Δράση D5

- Παράχθηκε το **banner** του έργου και σχεδιάστηκαν τα banners για ΔΣΗ, ΔΣΧ και ΕΕΠΦ.
- Παράχθηκε το **φυλλάδιο** του έργου σε **10.000 αντίτυπα** (Απρίλιος 2017), απεστάλησαν από 750 αντίτυπα στους εταίρους και διανέμεται κανονικά απ' όλα τα κανάλια επικοινωνίας του ΜΦΙΚ.
- Έχουν εκδοθεί και διανεμηθεί τα 2 πρώτα **Newsletters** και προετοιμάζεται ειδικό Newsletter στις αρχές Ιουλίου 2017 για την προώθηση του Εθνικού Συνεδρίου και της εφαρμογής για έξυπνες συσκευές. **Λίστα επικοινωνίας: 2.722 διευθύνσεις.**
- Έχουν εκδοθεί **3 Δελτία Τύπου** για: **α)** έναρξη προγράμματος τον Σεπτέμβριο του 2016, **β)** Εκπαιδευτικό Σεμινάριο 11/03/2017. **και γ)** εκδήλωση LIFE 25 Years + Natura Day 21/05/2017).

Το πρόγραμμα LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση LIFE NATURA THEMIS (LIFE14/GIE/GR/000026) υποστηρίζει από το Πανεπιστήμιο Κρήτης - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας (ΜΦΙΚ) την περίοδο Οκτωβρίου 2015 - Σεπτεμβρίου 2020.

Αντικείμενο του σκοπού είναι η ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση της εφαρμογής του Περιβαλλοντικού Δικτύου στην Κρήτη και η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά στο περιβαλλοντικό έγκλημα, με έμφαση στις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη.

Στόχος του έργου είναι ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η υλοποίηση εκπαιδευτικών ενημερωτικών - κοινοποιητικών προσαρμοσμένων φορέων, διαδικασιών υπηρεσιών, δικτύων και κοινοτήτων του υφιστάμενου για το ανάλογο θέμα:

- Καταγραφή περιβαλλοντικών παραβάσεων
- Αξιολόγηση περιβαλλοντικής συμβατότητας
- Αποτελεσματικότητα εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας
- Μείωση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης
- Ενεργή δέσμευση και συμμετοχή του πληθυσμού της τοπικής και ανθρώπινης κοινότητας

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Διάχυση αποτελεσμάτων – Δράση D5

- Έχουν πραγματοποιηθεί **5** ανεξάρτητες συνεντεύξεις / συμμετοχές της ομάδας έργου σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.
- Έχει δημοσιευθεί **1 ανεξάρτητο άρθρο** από δημοσιογράφο της «Καθημερινής» (23/04/2017, 70.000 αναγνώστες). Αναδημοσιεύθηκε σε 12 ΜΜΕ, προκάλεσε 2 τηλεοπτικά ρεπορτάζ και 1 συνέντευξη σε καθημερινή εκπομπή τοπικού καναλιού.
- Το έργο έχει φιλοξενηθεί σε όλες τις εκδόσεις της ΕΕΠΦ (Περιοδικό «**Η Φύση**», τεύχη 151-156).

20 • Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017

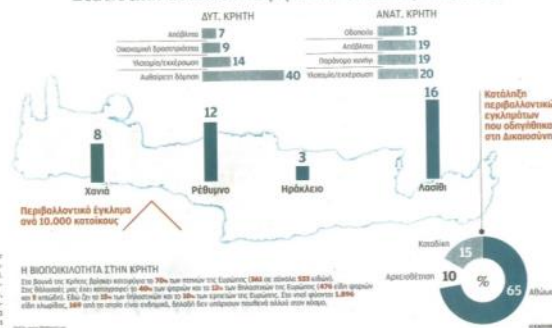
Εγκλήματα σε περιοχές Natura στην Κρήτη

Υλοποίηση, λαθροθηρία, αυθαιρεσία δείχνει έρευνα δικτυοεργικών συλλογών

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΑΜΠΟΥ

Η περιφέρεια Κρήτης και συγκεκριμένα αναφέρονται τα τελευταία χρόνια με τα εγκλήματα που διαπράττει στην Κρήτη. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που συλλέγονται από τα δικτυοεργικά εγκλήματα από τον δικτυοεργικό συλλογισμό της Κρήτης, οι περιπτώσεις λαθροθηρίας και αυθαιρεσίας είναι οι πιο συχνές. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την έρευνα που έγινε με τη βοήθεια των δικτυοεργικών συλλογών. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την έρευνα που έγινε με τη βοήθεια των δικτυοεργικών συλλογών. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την έρευνα που έγινε με τη βοήθεια των δικτυοεργικών συλλογών.

Στατιστική ανάλυση περιβαλλοντικού εγκλήματος

Η έρευνα που έγινε με τη βοήθεια των δικτυοεργικών συλλογών, δείχνει ότι τα εγκλήματα που διαπράττει στην Κρήτη, είναι τα πιο συχνά. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την έρευνα που έγινε με τη βοήθεια των δικτυοεργικών συλλογών. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την έρευνα που έγινε με τη βοήθεια των δικτυοεργικών συλλογών.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Διάχυση αποτελεσμάτων – Δράση D5

- Προβολή του έργου με **συμμετοχή** σε διάφορες εκδηλώσεις:
 - ✓ Συνάντηση Εργασίας με θέμα: “Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα της Σκύρου: Δράσεις ζωής», Σκύρος, 24-26 Ιουνίου 2016.
 - ✓ 10^ο Συνέδριο Περιβαλλοντικής Πολιτικής & Διαχείρισης, Μυτιλήνη, 10-11/06/2017.
 - ✓ Γιορτή Σπόρων και Αυτάρκειας, Πύργος Ηρακλείου, 30/04/2017.
 - ✓ Συμμετοχή σε Εκπαιδευτικά Σεμινάρια και Workshops έργου LIFE13 INF/GR/000188 – LIFE N2000 Value Crete.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE “Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Διάχυση αποτελεσμάτων – D5

- Προβολή του έργου με **διοργάνωση** 2 διαφορετικών εκδηλώσεων:
 - ✓ Ημέρα NATURA 2000 & LIFE 25 Years, 21/05/2017, Ομαλός Χανίων.
 - ✓ Ημέρα Περιβάλλοντος, 06/06/2017, Λότζια, Δήμος Ηρακλείου.

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Διαχείριση και Παρακολούθηση του έργου – Δράσεις E1 & E2

- Έχουν πραγματοποιηθεί **4 συναντήσεις εταίρων** (Project Steering Committee / PSC):
 - ✓ 07/09/2015, Ηράκλειο.
 - ✓ 07/06/2016, Ηράκλειο. Στη συνάντηση παρευρέθηκε ο εκπρόσωπος της Εξωτερικής Ομάδας Παρακολούθησης Έργου, κ. Γιώργος Μουσούρης.
 - ✓ 05/12/2016, Χανιά.
 - ✓ 30/06/2017, Ηράκλειο, με συμμετοχή της Εξωτερικής Ομάδας Παρακολούθησης.
- Συστάθηκε η **Επιτροπή Εμπειρογνομόνων Έργου** (Committee of Experts / ComExp) τον Ιανουάριο του 2017. Αποτελείται από τους:
 - ✓ **Καλλία-Αντωνίου Αγγελική**, Δρ. Νομικής – Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Καθηγήτρια στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)
 - ✓ **Παναγιωτόπουλος Παναγιώτης**, Εισαγγελέας
 - ✓ **Σαγιάς Ιωάννης**, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Υπεύθυνος για θέματα Ποιότητας Ζωής
- Η πρώτη συνάντηση της ComExp με τους εταίρους πραγματοποιήθηκε στις 03/03/2017 στα γραφεία του ΣΥΓΑΠΕΖ στην Αθήνα, με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΔΑΔ) .

Δικαιοσύνη
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Διαχείριση και Παρακολούθηση του έργου – Δράσεις E1 & E2

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Το έργο LIFE14/GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

- [illegible]

**Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον**

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Δρ. Μιχάλης Προμπονάς
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

